

Arviointi- ja ohjaukseen liittyvä arviointiraportti: Kuopion kaupungin ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma 2020–2024 (päivitys vuodelle 2021)

HUOM!

Itä-Suomen aluehallintovirasto on tarkastellut Kuopion kaupungin ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmaa vuosille 2020–2024 sekä vuodelle 2021 päivitetyn version sisältötietoja (Vyhaan tallennettuja). Toteuma-arviointeja tai -raportteja ei ole arvioitu tässä yhteydessä.

Valvontayksikkö on päivittänyt myös valvontasuunnitelman terveydensuojelua koskevan osan vuodelle 2021. VYHAssa on hyväksymistä koskeva pöytäkirjanote (Ymp ja rak ltk 10.12.2020 § 85).

Nyt arvioitavana ollut elintarvikevalvonnan valvontasuunnitelma on laadittu Ruokaviraston aiemman ohjeen (10505/1, 1.9.2016) voimassa ollessa ja siksi sen sisältöä on peilattu ko. ohjetta vasten. Ruokaviraston uudessa, syksyllä 2021 julkaistussa valvontasuunnitelmaohjeessa (6000/04.02.00.01/2020/1, 22.9.2021) korostuu aiempaa selvemmin vaatimus toiminnan jatkuvasta parantamisesta. Aluehallintovirasto kehottaa valvontayksikköä huomioimaan uuden ohjeen tulevissa valvontasuunnitelmissaan ja tulee myös arvioimaan niitä jatkossa ko. ohjeen pohjalta.

Pyydämme valvontayksikköä huomioimaan edellä mainitut seikat käydessään läpi raporttia ja arvioidessaan saadun palautteen hyödyntämistä tulevassa valvontasuunnitelman päivityksessä.

YHTEISET ASIAT

(Valtakunnallinen valvontaohjelma 2020–2024 s. 14)

Voimavarat ja niiden jakautuminen toimialoittain

Valvontasuunnitelmassa on kuvattu voimavarat ja näiden jakautuminen toimialoittain. Suunnitelma sisältää tietoa, miten paljon resursseja käytetään muihin kuin ennalta suunniteltuihin tehtäviin. Suunnitelmassa kuvataan, että aikaa suunnitelmallisen työn lisäksi vievät muut tehtävät.

Suunnitelmassa ei tuoda esille, että valvontayksikössä olisi resurssivajetta.

Tarkastusmääräsuositukset suhteessa elintarvikevalvonnan resursseihin on käsitelty.¹

Valvontaresurssin kohdentaminen (suunnitelmallinen/suunnitelman ulkopuolinen valvonta)

Suunnitelman ulkopuolisista tehtävistä on lueteltu mm. erityistilanteiden hallinta, terveyshaittaepäilyt, häiriötilanteet, ilmoitusten ja hakemusten käsittely, sidosryhmätyö, ohjaus ja neuvonta.

Elintarvikevalvonnan järjestäminen ja resursointi on kuvattu².

Terveydensuojelua koskevassa suunnitelman osassa on kuvattu resurssit ja henkilöstön vastualueet. Suunnitelmassa on kuvattu myös suunnitelman mukaista ja suunnitelman ulkopuolista valvontaa sekä tehtäviä.

Koulutussuunnitelma

Valvontasuunnitelmassa mainitaan, että koulutussuunnitelma on tehty kohdennetusti. Kehityskeskusteluissa keskustellaan koulutustarpeista. Työntekijäkohtaiseksi koulutus-tavoitteeksi on määritelty n. 6 päivää/vuosi/viranhaltija (vrt. valtakunnallinen suositus/tavoite 8 päivää/vuosi/viranhaltija). Koulutuspäivään laskettavia muita tapahtumia / tilaisuuksia ei ole erikseen määritelty suunnitelmassa eikä koulutusten seurantaa kuvattu. Koulutusten tiedon jakaminen sisäisesti kuvataan suunnitelmassa.

¹ Eviran/Ruokaviraston ohje 10505/1: Verrataan valvontayksikön voimavaroja Ruokaviraston tarkastustehokkuuden tavoitteeksi asettamaan tarkastusmäärään: 130 tarkastusta henkilötyövuotta kohden – huomioiden valvontayksikön erityispiirteet (jos suuri osa valvontakohteista verrattain vähäriskisiä, tarkastusmäärä voi olla suurempi). Jos yksikön voimavarat ovat riittämättömät Ruokaviraston suosittelemiin tarkastusmääriin nähden, valvontasuunnitelman rinnalle tehdään yksikön voimavaroja paremmin vastaava, mukautettu työsuunnitelma. Voimavarojen riittävyttä voidaan tarkastella valvonnan pidemmän aikavälin suunnittelussa, jolloin suunnitelmallisia tarkastuksia siirretään seuraaville vuosille tietyn aikavälin sisällä. Kuvataan mahdolliset asiakirjatarkastukset ja muut etätarkastukset, joilla osin myös varmistetaan voimavarojen riittävyttä. Kuvataan, miten terveysvalvonnan johtaja seuraa tarkastusmäärien kehittymistä suhteessa Ruokaviraston tarkastustehokkuuden mittariin nähden ja miten hän huolehtii valvonnan voimavarojen tarkoituksenmukaisesta kohdentamisesta. Tarvittaessa kuvattava myös lautakunnan informointi resurssivajeesta sekä vaatimuksen esittäminen tilanteen korjaamiseksi.

² Eviran/Ruokaviraston ohje 10505/1: Valvontasuunnitelmassa kuvataan ympäristöterveydenhuollon valvonnan organisaatio, johtaminen, henkilöstövoimavarat ja resurssien jako toimialoittain. Valvontasuunnitelmaan kirjataan myös tehdyt toimivallan delegointipäätökset.

Suunnitelmassa ei erikseen kuvata työntekijöiden perehdytystä eikä hiljaisen tiedon siirtämistä - lukuun ottamatta elintarvikevalvontasuunnitelman kohdan 2.2.1, 'Valvontakohteet' lopussa olevaa mainintaa siitä, että uusille tarkastajille laaditaan suunnitelmalliset perehdytysohjelmat.³

Elintarvikevalvonnan henkilöstön pätevyys ja osaamisen varmistaminen on kuvattu pääpiirteissään. Puuttuu kuitenkin kuvaus koulutussuunnitelman toteutumisen seurannasta.

Valvonnasta perittävät maksut, maksullisuus ja maksutaksat

Ympäristöterveydenhuollon maksutaksa on kuvattu suunnitelmassa.

Maksutaksa on suunnitelman mukaan hyväksytty 25.6.2020 (voimassa oleva maksutaksa on hyväksytty nettisivujen mukaan 20.5.2021). Maksutaksa on nähtävissä www-sivuilla. Nettisivuilla ja maksutaksassa kuvataan lyhyesti, mistä peritään maksutaksan mukaiset maksut, miten maksutaksa määräytyy, menettelytapaohjeet sekä laskutusmenettelyitä⁴.

Tulojen kohdentuminen on kuvattu valvontasuunnitelmassa, mutta tulokertymien ja -menojen seurannan *periaatteita* ei ole kuvattu⁵ (*vert. Ruokaviraston ohje 10505/1*).

Laboratoriot ja ulkopuoliset asiantuntijat, joihin valvonta tukeutuu

Valvontasuunnitelmassa kuvataan käytettävät laboratoriot, jotka ovat Ruokaviraston hyväksymiä ja käytettävät menetelmät ovat akkreditoituja.⁶ Suunnitelmassa ei ole kuvattu miten laboratorio palvelee virka-ajan ulkopuolella ja onko tästä tehty sopimusta. Myöskään näytteiden kuljettamista tai toimittamista laboratorioihin ei ole kuvattu.

Viranomaistoiminnassa käytettävää ulkopuolista näyteenottajaa tai asiantuntijaa sekä tehtäviä on kuvattu suunnitelmassa lainsäädännön mukaisesti. Näyteenottajalla tulee olla riittävä osaaminen ja pätevyys. Elintarvikevalvonnassa ulkopuolisia asiantuntijoita käytetään näytteenotossa.⁷ Suunnitelman mukaan valvontayksiköstä tehdään ilmoitus Ruokavirastolle, jos elintarvikelain mukaisia tehtäviä siirretään ulkopuoliselle asiantuntijalle.

Kuopio ei ole tehnyt "omaa" eläinlääkintähuollon valvontasuunnitelmaa lainkaan, vaan käytössä on ainoastaan Siilinjärven tekemä "yhteinen" valvontasuunnitelma. Esimerkkinä mahdollisesta epäjohdonmukaisuudesta (käytettäessä tai viitattaessa ainoastaan toisen valvontayksikön suunnitelmaan) toiminee tilanne, jossa viranomaistoiminnassa hyödynnettävät laboratoriot voivat olla yksiköillä samat, mutta toimintamallit

³ Eviran/Ruokaviraston ohje 10505/1: Valvontasuunnitelmassa kuvataan valvontahenkilöstön koulutus ja jatkuva osaamisen varmistaminen sekä perehdytys.

⁴ Eviran/Ruokaviraston ohje 10505/1: Valvontasuunnitelmassa viitataan menettelytapaohjeisiin tai muihin ohjeisiin maksutaksoista ja toimijoiden laskutusmenettelystä.

⁵ Eviran/Ruokaviraston ohje 10505/1: Valvontasuunnitelmaan liitetään viittaus yksikön maksutaksaan ja kuvataan periaatteet, joilla seurataan suunnitelmallisen valvonnan tulokertymiä ja -menoja

⁶ Eviran/Ruokaviraston ohje 10505/1: Valvontasuunnitelmaan sisällytetään ohjeistus käyttää hyväksytyjä laboratorioita virallisiin elintarvikenäytteiden tutkimuksiin. Kirjataan ne laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu.

⁷ Eviran/Ruokaviraston ohje 10505/1: Valvontasuunnitelmaan kirjoitetaan kuvaus ulkopuolisten asiantuntijoiden käytöstä, jos niitä käytetään apuna valvonnassa.

näytteiden lähettämisen tai toimittamisen tai keskinäisten sopimusten osalta voivat poiketa toisistaan.

Yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman painopisteet + toimialakohtaisten valvontaohjelmien painopisteet

Valvontasuunnitelmassa kuvataan valvonnan valtakunnalliset sekä ja toimialakohtaiset painopisteet.

Terveysuojelun osalta valvontasuunnitelmassa on kuvattu elinympäristöterveyttä edistävät tehtävät ja niihin liittyviä toimia. Myös omavalvonnan tukeminen on kirjattu (taulukko 3.3.). Valtakunnalliset valvontahankkeet on kuvattu yleisellä tasolla. Paikallisia hankkeita tai muita hankkeita ei ole kuvattu tekstiosassa eikä suunnitelman liitteissä 1–7.

Tupakkavalvonnan painopisteet on mainittu valvontasuunnitelmassa ja niiden vaikutuksia on kuvattu lähinnä yleisellä tasolla.

Varautuminen ja häiriötilannesuunnitelma

Suunnitelman mukaan valvontayksikölle on laadittu erillinen valmiussuunnitelma. Elintarvikevalvonnan varautuminen erityistilanteisiin on kuvattu.⁸ Elintarvikkeiden tai veden välityksellä leviävien epidemioiden selvitystyöryhmästä sekä sen toiminnasta on kuvaus. Terveysvaaratilanteet ja takaisinvedot on myös kuvattu.⁹

Terveysuojelun osalta valvontasuunnitelman kappaleessa 1.5 ”Häiriötilanteisiin varautuminen” on sivuttu näytteenottoteemaa. Valvontasuunnitelmassa on viitattu erillisiin valmius- ja häiriötilannesuunnitelmiin.

⁸ Eviran/Ruokaviraston ohje 10505/1: Valvontasuunnitelmaan sisällytetään kuvaus erityistilanteisiin varautumisesta tai viitataan erityistilannesuunnitelmaan. Lisäksi otetaan huomioon elintarvikkeiden ja veden välityksellä leviävien epidemioiden selvittämisestä annetut velvoitteet (EtL 46 §, VnAs 1365/2011).

⁹ Eviran/Ruokaviraston ohje 10505/1: Valvontasuunnitelmaan kirjataan viittaus erityistilanteisiin varautumisesta koskevaan suunnitelmaan. Suunnitelmiin on sisällytettävä kuvaus elintarvike- ja vesiepidemioiden selvitystyöryhmän toiminnasta, sekä varautumisesta terveysvaaratilanteessa tarvittavaan näytteenottoon ja tutkimuksiin. Takaisinvetotilanteessa tarvittaessa tiedottaminen toimijan kustannuksella.

Viestintäsuunnitelma (ml. häiriötilanneviestintä)

Suunnitelmassa on kuvattu viestintää yleisellä tasolla, pääpainon ollessa ulkoisessa viestinnässä ja tiedottamisessa. Tiedottamisen osalta viitataan kaupungin viestintäohjeeseen. Myös kaupungin viestintähenkilöstön hyödyntäminen on mahdollista.

Elintarvikevalvonnan viestintä on kuvattu perusteellisesti.¹⁰

Terveysuojelun osalta viestintää ei ole erityisemmin käsitelty. Terveysuojelulaissa on säädökset, joihin tiiviisti liittyy erilaiset viestinnälliset näkökulmat. Sen lisäksi, että valvontasuunnitelma toimii kunnassa valvonnan suunnittelun, toteutuksen, seurannan, arvioinnin ja kehittämisen työvälineenä, tulee muistaa että, suunnitelma on myös julkinen asiakirja, josta toimijat ja kuntalaiset saavat tietoa valvonnasta ja sen erityispiirteistä. Täten siihen on tarkoituksenmukaista sisällyttää valvontaan kuuluvia ja sitä tukevia asioita, kuten viestinnällisiä erityispiirteitä.

Häiriötilanneviestintäsuunnitelma on valvontasuunnitelman mukaan laadittu ja sitä ollaan päivittämässä.

¹⁰ Eviran/Ruokaviraston ohje 10505/1: Valvontasuunnitelmassa viitataan viestintäsuunnitelmaan. Tulee ottaa huomioon valvonta-asetuksen edellyttämä avoimuus toiminnassa. On kuvattava viestinnän ja tiedotuksen vastuuhenkilöt sekä tiedotuskanavat ja yhteydenpito aluehallintovirastoon ja muihin paikallisiin viranomaisiin, kuten terveysviranomaisiin.

ELINTARVIKEVALVONTA

(VASU 2021-2024, osa 1, kohta 3.2, s. 19 + Eviran/Ruokaviraston ohje kuntien valvontasuunnitelmasta 10505/1)

Toimintaympäristö

Eviran/Ruokaviraston ohje 10505/1: Valvontasuunnitelmassa kuvataan valvontayksikön toimintaympäristö ja siinä tapahtuneet muutokset.

Arvio: On kuvattu pääosin.

Valvontakohteiden lukumäärät kohde- ja toimintatyypeittäin (Vati-lajittelu)

Arvio: Suunnitelman liitteenä on tarkastussuunnitelma, jossa ko. tiedot näkyvät.

Valvonnan riskiperusteisuus

Eviran/Ruokaviraston ohje 10505/1: Valvontasuunnitelmassa kuvataan, miten valvontayksikössä toteutetaan vaatimus ympäristöterveydenhuoltoon sisältyvästä valvonnan riskiperusteisuudesta.

Arvio: On kuvattu.

Auditoinnit ja arviointi- ja ohjauskäynnit

Eviran/Ruokaviraston ohje 10505/1: Valvontasuunnitelmassa (tai laatujärjestelmässä) kuvataan periaatteet sisäisistä auditoinneista ja viitataan tarvittaessa näistä laadittuihin (menettelytapa)ohjeisiin. Lisäksi valvontasuunnitelmassa kuvataan, miten valvontayksikössä hyödynnetään auditointien, esimerkiksi ketjuauditointien, tuloksia. Valvontasuunnitelmassa kuvataan, miten aluehallintoviraston tekemistä arviointi- ja ohjauskäynneistä saatu palaute tarvittaessa otetaan huomioon valvontayksikön toiminnan parantamisessa.

Arvio: On kuvattu.

Raportointi (= Valvonnan raportointimenettelyt, valvontakirjanpito)

Eviran/Ruokaviraston ohje 10505/1: Valvontasuunnitelmassa kuvataan valvonnan raportointimenettelyt. Kunta päivittää suunnitellut valvontaresurssitiedot VYHAan silloin, kun suunnitelma tehdään tai päätetään resurssien muutoksesta. VYHAan raportoidaan lisäksi vuosittain tulojen kohdentuminen ja valvonnan toteutuminen.

Arvio: On pääosin kuvattu. Ei kuitenkaan ole mainittu suunniteltujen resurssitietojen kirjaamista VYHAan silloin, kun suunnitelma tehdään tai päätetään resurssien muutoksesta.

Valvontakohteiden rekisteröiminen (= ilmoitus- ja hyväksymismenettelyt)

Eviran/Ruokaviraston ohje 10505/1: Valvontasuunnitelmaan kuvataan ilmoitus- ja hyväksymismenettelyt, joilla viranomaisen saattaa elintarvikealan ja elintarvikekontaktimateriaalialan kohteet valvonnan piiriin.

Arvio: On kuvattu.

Tarkastukset

Eviran/Ruokaviraston ohje 10505/1: Tarkastussuunnitelmassa kuvataan, miten elintarvikehuoneistojen riskiluokitus ja niiden riskiperusteinen valvonnan tarve määritetään tai viitataan Eviran ohjeeseen 10503 'Elintarvikehuoneistojen riskiluokitus ja valvontatarpeen määrittäminen'. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan, mitä tarkastukseen sisältyy tai viitataan ohjeeseen, jossa kuvataan tarkastuksen sisältö (kuten Eviran ohje 16044 'Elintarvikehuoneiston riskiperusteinen valvonta').

Arvio: On kuvattu.

Toimijoiden koulutus ja neuvonta

Eviran/Ruokaviraston ohje 10505/1: Valvontasuunnitelmaan kirjataan toimijoille järjestettävät koulutustapahtumat. Kuvataan myös toimijoiden neuvontaan liittyvät menettelyt (suunnitelmallisesti sekä tarkastusten yhteydessä että keskitetysti valvontayksikössä, esim. puhelimitse)

Arvio: On kuvattu (kappaleessa 1.6, Viestintä) toimijoiden neuvontaa ja opastusta. Ei ole mainintaa varsinaisista koulutustilaisuuksista.

Valvontasuunnitelman mukainen näytteenotto ja tutkimus

Eviran/Ruokaviraston ohje 10505/1; Valvontasuunnitelmaan sisällytetään elintarvikkeiden näytteenotto- ja tutkimussuunnitelma (mitä näytteitä? mitä tutkitaan?). Kirjataan menettely, jolla varmistetaan, että toimija saa tutkimustulokset tietoonsa ja tulokset on tulkittu toimijalle ymmärrettävällä tavalla. Kirjataan EU:n, Ruokaviraston ja valvontayksikön omat näytteenotto- ja tutkimusprojektit. Kirjataan, mihin toimenpiteisiin ryhdytään lainsäädännön asettamien raja-arvojen ylittyessä. Suunnitelma siitä, miten tutkimustuloksia hyödynnetään ja minkälaisia yhteenvetoja tuloksista tehdään sekä miten tulokset julkaistaan ja miten niistä tiedotetaan.

Arvio: On kuvattu. Tutkimustulosten hyödyntäminen suunnittelussa?

Valvontatoimenpiteet ml. hallinnolliset pakkokeinot

Eviran/Ruokaviraston ohje 10505/1: Kuvataan valvontatoimenpiteet – erityisesti menettelyt, kun ryhdytään hallinnollisiin pakkokeinoihin. Viittaukset elintarvikelain ao. kohtaan + Ruokaviraston ohjeisiin (16044/1 Elintarvikehuoneiston riskiperusteinen valvonta ja 100011 Ohje elintarvikelain mukaisten hallinnollisten pakkokeinojen käytöstä elintarvikevalvonnassa ´) sekä mahdollisiin valvontayksikön omiin menettelyohjeisiin.

Arvio: On kuvattu.

ELÄINLÄÄKINTÄHUOLTO

Kuopio ei ole tehnyt valmiussuunnitelmaa vaan on kopioinut Siilinjärven suunnitelman. Siilinjärven suunnitelma ei vastaa täysin Kuopion tilannetta mm. eläinlääkintähuollon palvelujen tuottajien osalta. Maksutaksan osalta suunnitelmassa kerrotaan vain Siilinjärven taksoista. Siilinjärvi ei vahvistane Kuopion palveluiden maksutaksaa. Ostopalveluiden käyttäjänä Kuopion pitäisi pitää erityisesti huolta myös seurannasta ja viestinnästä niin viranomaisten kuin kuntalaistensa suuntaan.

TERVEYDENSUOJELU

(Valtakunnallinen terveydensuojelun valvontaohjelma s. 14, 2020–2024)

Valvontakohteiden lukumäärä kohdetyypeittäin

Onko valvontakohteiden lukumäärä esitelty toimialoittain, kohdetyypeittäin, Vati-lajittelun mukaan toimintatyyppitasolla?

Arvio: Suunnitelmaan on kirjattu valvontakohteiden lukumäärät toimialoittain sekä jaoteltu kohteet Vati-lajittelun mukaisesti toimintatyyppitasolla.

Tarkastusten suunnittelu ja toteutus, tarkastusten tavoite ja sisältö, riskinarviointi ja tarkastustiheys

Mikä on tarkastus? Mihin tarkastus perustuu? Mitä tarkastus sisältää? Tarkastusten toteutustapa (alku-loppu)

Arvio: Suunnitelmassa on kuvattu, mitä tarkastuksella tarkoitetaan ja osittain myös mihin tarkastustoiminta perustuu. Riskiperusteisuus näkyy suunnitelmassa. Asiakasvalitukset ja haittaepäilyt on mainittu lyhyesti ja yleisellä tasolla. Suostumukseen perustuva (tilanhaltijan tai omistajan aloitteesta tapahtuva) tarkastus on kirjattu suunnitelmaan, mutta tahdonvastaisesta tarkastuksesta ei ole kirjausta. Tarkastusten yleinen sisältö on kuvattu taulukossa 3.1. valvontakohdetyypeittäin (koskee ilmoituksen ja luvan varaisia kohteita). Lisäksi asiaa on käsitelty kappaleessa 3.3.

Riskinarviointi ja tarkastustiheys

Onko kohdekohtainen riskinarviointi tehty? Noudattaako Valviran taulukkoa? Onko paikalliset olosuhteet, toimijan toiminta huomioitu? Tarkastustiheyden tihentämisen tai vähentämisen sääntö kuvattu?

Arvio: Valvontayksikkö on kirjannut suunnitelmaan kohdekohtaisesta riskinarvioinnista, että kyseessä olisi kohdekohtainen riskinarviointi, jossa huomioidaan valtakunnallinen riskiluokitus. Taulukko antaa viitteitä kohdekohtaisesta riskinarvioinnista, vaikka pääosin noudattaakin valtakunnallista.

Kohdekohtaista riskinarviointia voidaan muuttaa ottaen huomioon aikaisemman valvonnan tulokset, toiminnanharjoittajan omavalvonta, asiantuntemus, resurssit ja altistuvien määrä

Lisäksi suunnitelmassa on kirjaus *"kohdekohtainen valvontatiheys perustuu kohteiden tuntemukseen, viranhaltijoiden kokemukseen ja kohteiden riskinarviointiin"*.

Riskinarvioon perustuvan tarkastustiheyden vähentämisen tai lisäämisen perusteet sekä ns. "50 prosentin sääntöä" on kirjattu suunnitelmaan.

Riskinarviointi perustuu toiminnasta ja tiloista mahdollisesti aiheutuviin terveyshaittoihin sekä toiminnan valvontahistoriaan sekä omavalvonnan toimivuuteen. Terveystoimintatyyppitasolla on otettu erilaisten toimintojen ja huoneistojen osalta riskit huomioon siten, että luetellut toiminnat ja huoneistot on saatettu ilmoituksenvaraisuuden piiriin

(TSL 13 § ja 18 a §) ja talousvettä toimittavat laitokset luvanvaraisuuden piiriin (TSL 18 §).

Osa riskinarvioista ei vaikuttaisi noudattavan valtakunnallisen valvontaohjelman mukaista riskiluokittelua/tarkastustiheyttä (huomioitu riskinarvioon perustuvan tarkastustiheyden vähentämisen tai lisäämisen perusteet - ns. "50 prosentin sääntö") -> pääosin riskinarviointi kunnossa, vähäistä vaihtelua (poikkeuksena yleisölle avoimet saunat - tarkastustiheys 0,5 -> 0,2 kautta linjan). Vesilaitosten osalta arviointi haastavampaa -> kohteita jopa 0-0,25 kertoimella. Yleisten uimahallien, uima-altaiden, uimaloiden ja kylpylöiden osalta lukuisia 50 prosentin vähennyksiä. Ulkoilulain mukaiset leirintäalueet tarkastustiheys 1. Iltapäiväkerhot niputettu leikki- ja päivätoiminnan kanssa 0,25 -> 0,3 (ylittää valtakunnallisen valvontaohjelman liitteessä 1 esitetyn tarkastustiheyden, voi toki olla riskiperusteisesti korotettu).

Terveydensuojelun muut valvonta- ja viranomaistehtävät (suunnitelman ulkopuoliset):

Asumisterveysasiat - onko kuvattu prosessi, vastuunjaot, sisäilmatyöryhmäedustus/-työskentely, terveyshaitan arviointiprosessi?

Arvio: Suunnitelmassa ei ole kuvattu asuntojen ja muiden oleskelutilojen terveydellisten olosuhteiden (asumisterveys) valvontaan liittyvää prosessia, vastuunjakoja, sisäilmatyöryhmätyöskentelyä tai edustuksia eikä menettelyjä terveyshaitan arviointiin liittyen. Resursointia koskien kahdelle tarkastajalle on merkitty asumisterveysasiat (taulukko 3.4.). Tuhoeläimiin ja muihin terveydellisiin olosuhteisiin liittyviä tehtäviä on taulukossa jyvitetty myös kolmelle muulle tarkastajalle.

Säännöllisesti toistuvat viranomaislausunnot (luvat, kaavat, ohjelmat) - onko kuvattu lukumäärä-tavoiteasettelu?

Arvio: Säännöllisesti toistuvia viranomaislausuntoja tai lausunnotmenettelyn korvaavaa työryhmätyöskentelyä ei ole erityisen tarkasti kuvattu suunnitelmassa. Lausuntojen antaminen on mainittu yleisellä tasolla kappaleessa "3.1. Yleistä". Lausuntojen vaikutavuuden tai "läpimienon" seurannasta ei ole suunnitelmassa mainintaa.

Ilmoitusten ja hakemusten käsittely - onko kuvattu palvelunopeus/tavoiteasettelu?

Arvio: Ilmoituksen käsittelyä ja luvanvaraisuutta on käsitelty varsin yleisellä tasolla, mutta käsittelyn tavoiteaikataulua/palvelulupausta ei ole kirjattu (vrt. elintarvikevalvontaa koskevassa osiossa on erikseen kappale 2.2.2, joka käsittelee hyväksymis- ja ilmoitusmenettelyä).

Asiakasyhteydenotot sekä niihin liittyvät selvitykset ja valvontatoimet - onko kuvattu palvelunopeus/tavoiteasettelu?

Arvio: Aihetta on käsitelty muun muassa kappaleessa 1.6 Viestintä, johon on kirjattu "Ympäristöterveydenhuoltoon saapuvat tiedustelut ja asiakkaat pyritään ohjaamaan suoraan ko. asioita hoitavalle henkilökunnalle. Mikäli se ei ole mahdollista tai asiaa ei muuten saada selvitettyä, asioita hoitava henkilö selvittää asian ja ottaa asiakkaaseen myöhemmin yhteyttä. Yleinen neuvonta ja opastus kuuluvat koko henkilökunnalle. Puhelin- ja sähköpostiyhteydenottoihin pyritään reagoimaan viipymättä. Ympäristöterveydenhuollolla on henkilökohtaisten sähköpostien lisäksi myös yleinen

sähköpostiosoite (ymparistoterveys(at)kuopio.fi)". Tavoiteaikataulua ja palvelulu-pausta ei ole kirjattuna terveydensuojelun osalta erikseen.

Sidosryhmäyhteistyö ja lausunnot muille viranomaisille - onko kuvattu vaikuttavuus-seuranta?

Arvio: Kappaleessa 1.4.6 Ympäristöterveydenhuollon yhteiset painopisteet on kirjaus *"Ympäristöterveydenhuollon tehtävät edellyttävät yhteistyötä eri viranomaisten kesken (mm. rakennusvalvonta, ympäristönsuojelu, pelastuslaitos, poliisi, kaavoitus) ja tois-ten valvontayksiköiden kanssa. Tätä pyritään edelleen kehittämään"*.

Sidosryhmä- ja viranomaisyhteistyöhön liittyen suunnitelmasta löytyy kirjauksia muun muassa kappaleesta 1.5 Häiriötilanteisiin varautuminen. Lausunnot kts. kohta "Sään-nöllisesti toistuvat viranomaislausunnot".

Toimiminen terveydensuojeluasioiden asiantuntijana, neuvojana ja ohjaajana (esimer-kiksi toiminnanharjoittajille suunnatut koulutukset ja informaatio-ohjaus) - Onko ku-vattu vaikuttavuusseuranta?

Arvio: Asiantuntijana, neuvojana tai ohjaajana toimimista on suunnitelmassa sivuttu terveydensuojelun näkökulmasta yleisellä tasolla. Suunnitelmassa ei ole viitattu mui-hin asiakirjoihin, joissa asiaa olisi käsitelty tarkemmin. Viestintä -kappaleessa (1.6) kirjauksia asiakaspalvelusta, ohjauksesta ja neuvonnasta. Vaikuttavuusseurannasta ei ole kirjausta.

Toiminnan kehittäminen - onko kuvattu vastuuhenkilö(t), tavoiteasetelma, seuranta?

Yksikön oman toiminnan kehittämistä koskevia asioita on sivuttu kappaleessa 1.4.6 "Ympin yhteiset painopisteet". Lisäksi maininta kappaleessa 1.7 "Suunnitelman toteu-tumisen arviointi". Muilta osin suunnitelmassa ei ole kirjauksia terveydensuojelua kos-kien.

STUK-solariumvalvonta - onko kuvattu?

Arvio: Solariumvalvonta on huomioitu tarkastussuunnitelmassa, tarkastusten sisällön määrittelyssä sekä taulukossa 3.3. Radonvalvonnasta on oma kappale (3.8 Radon val-vonta).

Näytteenotto ja tutkiminen

Onko kuvattu lakisääteiset näytteenotot, näytteenottosuunnitelma, varautuminen häiriötilanteen näytteenottoon/tutkimuksiin?

Arvio: Lakisäätäinen näytteenotto lakiperusteinen on kuvattu suunnitelmassa. Tarkempaa näytteenottosuunnitelmaa ei ole suunnitelman osana. Suunnitelmassa ei ole erillistä näytteenottosuunnitelmaa otsikoituna eikä erilliseen asiakirjaan tai liitteeseen viitata tekstissä. Kappaleessa 1.4.4 Näytteenotto, näytteiden tutkiminen ja ulkopuoliset asiantuntijat on kuitenkin mainittu toimialakohtaiset näytteenotto- ja tutkimussuunnitelmat.

TUPAKKALAKI (Valtakunnallinen tupakkalain valvontaohjelma 2020–2024)**Suunnitelmallinen valvonta (Tarkastusten suunnittelu ja toteutus, tavoite ja sisältö valvontakohdetyypeittäin/kohteittain, riskinarviointi ja tarkastustiheys)**

Arvio: Tarkastuskohteiden lista löytyy liitteenä. Valvontasuunnitelmassa kerrotaan riskinarvioinnin tekemisestä, mutta listassa kaikki kohteet ovat valtakunnallisen suosituksen mukaisia. Taulukossa 1 (sivu 45) on kuvattu kohdetyyppien tarkastustiheyksiä ja tarkastuksiin keskimääräisesti käytettyä aikaa. Taulukossa tarkastusten edellyttämä aika näyttäisi olevan laskettu väärin. Valvonnan voimavaroista esitetyt arviot ovat hie-man ristiriitaisia.

Tupakkalain suunnitelman ulkopuolinen valvonta (muu kuin suunnitelmallinen valvonta)

Arvio: Valvontasuunnitelmassa asia huomioidaan, mutta ei kerrota miten riittävä resurssi varmistetaan.

Näytteenottosuunnitelmat

Arvio: Tarpeen tullen näytteet analysoidaan Työterveyslaitoksen laboratoriossa.